

Üldsuse juurdepääs dokumentidele 2022

Euroopa Parlamendi
aastaruanne

Läbipaistvusüksus

Presidentuuri peadirektooraat

Euroopa Parlament

Veebruar 2023

1

EESSÖNA

Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon on kohaldanud määrust (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta nende valduses olevatele dokumentidele alates 3. detsembrist 2001.

Määruse artikli 17 lõike 1 kohaselt peavad kõik institutsioonid avaldama igal aastal eelmise aasta kohta aruande, kus on näidatud, kui mitmel juhul on institutsioon keeldunud andmast juurdepääsu dokumentidele, selliste keeldumiste põhjused ning registrisse kandmata tundliku sisuga dokumentide hulk.

Vastavalt Euroopa Parlamendi kodukorra artikli 122 lõikele 6 võtab määruse (EÜ) nr 1049/2001 artikli 17 lõikes 1 osutatud aastaaruande vastu parlamendi juhatus.

METOODIKA

Parlamendi 2022. aasta aruanne on koostatud järgmise meetoodika alusel:

- andmed taotletud dokumentide kohta viitavad ainult kindlatele dokumentidele;
- osalise juurdepääsu andmise otsused loetakse positiivseteks vastusteks;
- kordustaotlused võivad olla tingitud sellest, et esialgsete otsustega juurdepääsu ei antud või anti osaline juurdepääs;
- kordustaotluse esitamise aasta sõltub sellest, mis kuupäeval registreeriti esialgne taotlus.

SISUKORD

<i>Kokkuvõte</i>	4
<i>I PEATÜKK Määruse (EÜ) nr 1049/2001 alusel esitatud taotlused dokumentidele juurdepääsu saamiseks aastal 2022</i>	5
A) Euroopa Parlamendi avalik dokumendiregister.....	5
B) Arvandmed taotluste kohta üldsuse juurdepääsuks dokumentidele	6
C) Taotlejate esitatud taustteave	9
<i>II PEATÜKK Suundumused ja konkreetsed probleemid</i>	11
A) Taotlused juurdepääsuks parlamendiliikmetega seotud dokumentidele.....	11
<i>III PEATÜKK Euroopa Ombudsmanile või Euroopa Andmekaitseinspektorile esitatud kaebused ja kohtuasjad...</i>	13
A) Euroopa Ombudsman	13
Kaebus 1564/2022, parlamendiliikmete kirjavahetus.....	13
B) Kohtulik kontroll	13
Kohtuasi T-174/21, Agrofert vs. parlament.....	13
Kohtuasi T-421/17 (apellatsioonkaebus C-761/18 P), Leino-Sandberg vs. parlament .	14
Kohtuasi T-375/22, Izuzquiza jt vs. parlament	14
C) Euroopa Andmekaitseinspektor	15
Kaebus C 2021–0807, isikuandmete avaldamine.....	15
<i>Lõppmärkused</i>	16

Euroopa Parlamendi aastaaruanne üldsuse juurdepääsu kohta dokumentidele – 2022 (määruse (EÜ) nr 1049/2001 artikkel 17)

Kokkuvõte

Arvandmed

- 31. detsembri 2022. aasta seisuga sisaldas registri andmebaas 874 428 viidet, samas kui eelnenud aasta lõpus oli viiteid 850 174.
- 2022. aastal tegi parlamendi avaliku registri veebisaidil päringu 25 415 eri kasutajat. Samal ajavahemikul sai parlament veebipõhise taotlusvormi, e-posti või kirja teel 658 taotlust, mida on 32% rohkem kui 2021. aastal.
- Neist 658 taotlusest oli 199 seotud niisuguste dokumentide avaldamisega, mida varem ei olnud üldsusele avaldatud.
- Üldine positiivsete vastuste määr oli 2022. aastal 96%.
- Parlament ei andnud juurdepääsu 24 juhul, mis olid peamiselt seotud taotlustega, milles sooviti juurdepääsu haldusdokumentidele või Euroopa Parlamendi liikmetega seotud dokumentidele.
- 66 juhul andis parlament taotletud dokumentidele osalise juurdepääsu. See arv hõlmab kampaania käigus esitatud 34 identset taotlust.
- Kordustaotlusi oli aasta jooksul 11, st kolmandiku võrra vähem kui 2021. aastal.

Suundumused

- Taotlused juurdepääsuks parlamendiliikmetega seotud dokumentidele, mis puudutasid muu hulgas kohtumisi ja suhtlust lobistidega ning parlamendiliikmete kulusid ja hüvitisi, moodustasid 6% juhtudest ja 42% keeldumistest.
- 2022. aastal esitati taotlus mitmete parlamendi juhtorganite otsuseid käsitlevate dokumentide kohta, sealhulgas 73 juhatuse teadet erakondade ja sihtasutuste rahastamise kohta.
- Nagu viimastel aastatel, tunti ka 2022. aastal suurt huvi seadusandlike menetluste ja eelkõige institutsioonidevaheliste seadusandlike läbirääkimiste vastu. Kolmepoolsete kohtumistega või üldiselt parlamendikomisjonide tööga seotud taotlused moodustasid ligikaudu poole kõigist taotlustest.

IPEATÜKK

Määruse (EÜ) nr 1049/2001 alusel esitatud taotlused dokumentidele juurdepääsu saamiseks aastal 2022

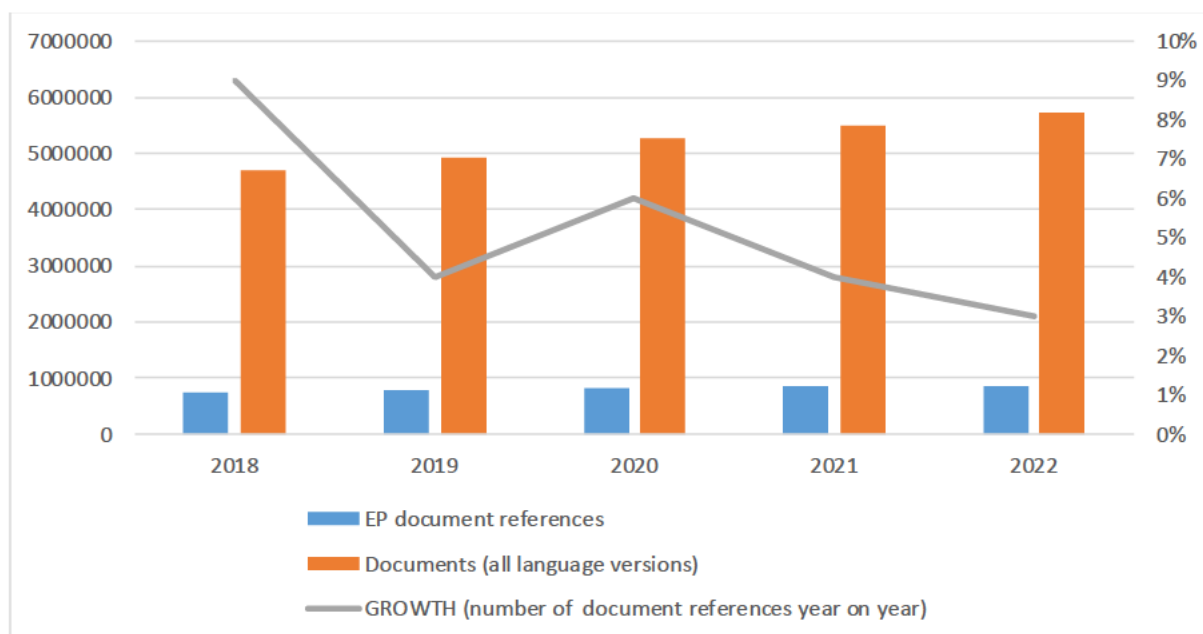
Käesolevas osas analüüsitud arvandmed ja statistika võimaldavad tuvastada üldsuse dokumentidele juurdepääsu valdkonnas esinevaid suundumusi. Nii on võimalik üldsusele anda laiem ülevaade sellest, kuidas parlament on määrust (EÜ) nr 1049/2001 rakendanud.

A) Euroopa Parlamendi avalik dokumendiregister

Parlamendi avalik dokumendiregister loodi 2002. aastal, et suurendada läbipaistvust ning hõlbustada üldsuse juurdepääsu institutsiooni dokumentidele kooskõlas määrusega (EÜ) nr 1049/2001. Register sisaldab viiteid vahetult juurdepääsetavatele dokumentidele, mis on peamiselt seadusandlikud dokumendid, ja võimaluse korral muudele dokumendiliikidele. Lisaks on registris ka portaal, mille kaudu saab esitada taotlusi üldsuse juurdepääsuks dokumentidele, mis ei ole vahetult juurdepääsetavad.

Registri andmebaasis sisalduvate dokumentide viidete arv suurenes eelnenud aastaga võrreldes ligi 3%, küündides 2022. aasta 31. detsembriks 874 428ni (mis vastas 5 721 798 dokumendile, kui võtta arvesse eri keeleversioone). Ühtegi määruse (EÜ) nr 1049/2001 artikli 9 kohaselt tundliku sisuga dokumenti avalikku registrisse ei kantud.

Joonis 1. Euroopa Parlamendi avaliku dokumendiregistri areng

Avaliku dokumendiregistri veebisaiti külastas 25 415 kasutajat 25 218 korral¹. Selles arvus ei kajastu külastused, mis leidsid aset registri andmebaasiga ühendatud muude platvormide,

¹ Kuna platvorm viidi suvel üle uuele süsteemile, on need näitajad tõenäoliselt suuremad, mistõttu ei ole tegemist lõplike arvudega.

sh parlamendikomisjonide platvormide ja parlamendi mõttekoja Think Tank veebilehtede kaudu.

Praktiliselt kõiki parlamendi avalikus dokumendiregistris sisalduvaid dokumente saab vahetult veebisaidilt alla laadida kooskõlas määruse (EÜ) nr 1049/2001 artikliga 12, milles on sätestatud, et institutsioonid peavad tegema oma dokumendid võimaluste piires vahetult juurdepääsetavaks. Dokumendid, millega ei saa vahetult tutvuda, võidakse teha kättesaadavaks elektroonilise taotlusvormi² täitmise või e-kirja teel saadetud taotluse alusel.

B) Arvandmed taotluste kohta üldsuse juurdepääsuks dokumentidele

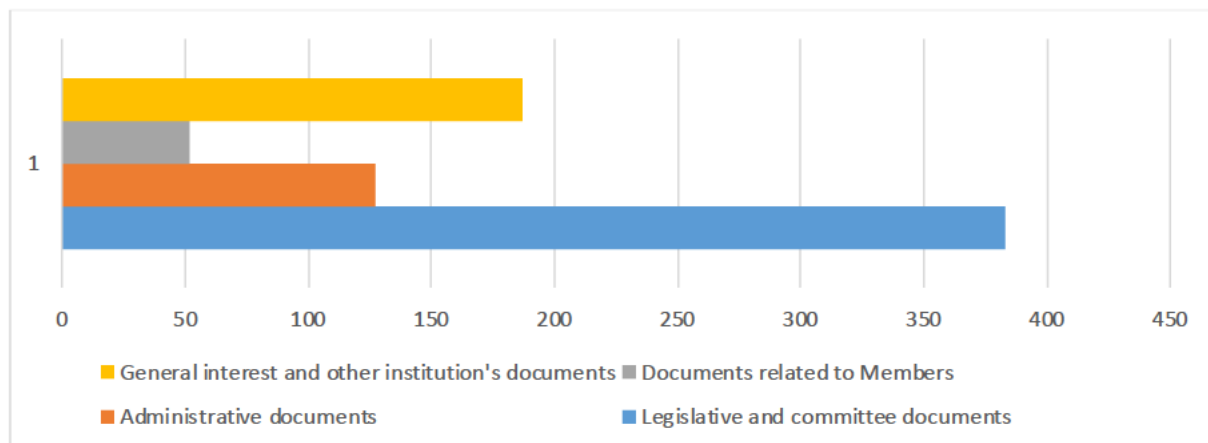
Parlamendile esitati 2022. aastal veebipõhise taotlusportaali, e-posti või kirja teel kokku 658 taotlust. 354 taotlust esitati vähemalt ühe kindla dokumendi kohta, ülejäänud 304 taotlust ei olnud seotud ühegi kindla dokumendiga. 288 taotluse puhul tehti kindlaks, et tegemist oli juba avalikult kättesaadavate dokumentidega, samas kui 221 taotlust oli seotud varem avaldamata dokumentidega ja neist 199 juhul avaldati dokumendid registris. Avaliku veebiplatvormi kaudu esitati 259 taotlust.

Vastavalt määruse (EÜ) nr 1049/2001 artikli 4 lõikele 4 konsulteerisid teised institutsioonid parlamendiga 19 taotluse pärast, milles sooviti saada juurdepääs dokumentidele, mille vähemalt osaliselt oli väljastanud parlament. Neist konsultatsioonidest kolm käsitlesid institutsioonidevaheliste seadusandlike läbirääkimistega seotud dokumente. Parlament menetles omakorda rohkem kui 88 taotlust, mille suhtes oli vajalik konsulteerida teiste institutsioonidega, sest parlamendi jaoks ei olnud selge, kas ta võib avalikustada niisuguseid taotletud dokumente, mille on vähemalt osaliselt koostanud mõni teine institutsioon või mis vähemalt osaliselt pärineb mõnest teisest institutsioonist. Enamik neist taotlustest puudutas kolmepoolsete läbirääkimistega seotud dokumente.

Suurem osa aasta jooksul laekunud taotlusi käsitles juurdepääsu seadusandlikele ja parlamendikomisjonide dokumentidele (58%), haldusdokumentidele (19%) ning parlamendiliikmete ja nende tegevusega seotud dokumentidele (8%).

² <https://www.europarl.europa.eu/RegistreWeb/requestdoc/secured/form.htm?language=ET>.

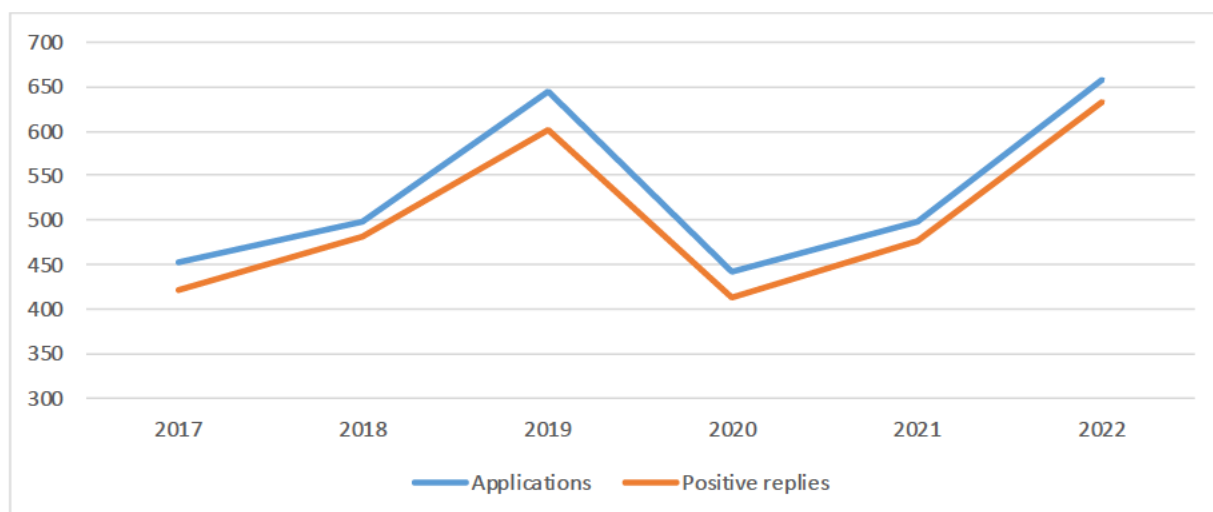
Joonis 2. **Taotletud dokumentide liigid**

Seoses alakategooriatega tuleb esile, et kõigist aasta jooksul saadud taotlustest 19% puhul sooviti üldsuse juurdepääsu kolmepoolsete läbirääkimiste dokumentidele, samas kui 9% kõigist taotlustest puudutas teiste institutsioonide dokumente ja 6% parlamendiliikmetega otseselt seotud dokumente. Haldusdokumentidega seotud taotlustest moodustasid vaid 1% kõigist taotlustest need, milles sooviti juurdepääsu juhatuse teadetele erakondade ja sihtasutuste rahastamise kohta, kuid mille põhjal avaldatud dokumendid moodustasid üle 10% avaldatud dokumentidest.

Parlament rahuldas 2022. aastal 658st laekunud taotlusest 633. See arv hõlmab ka 66 juhtu, mil juurdepääs soovitud dokumentidele anti osaliselt.

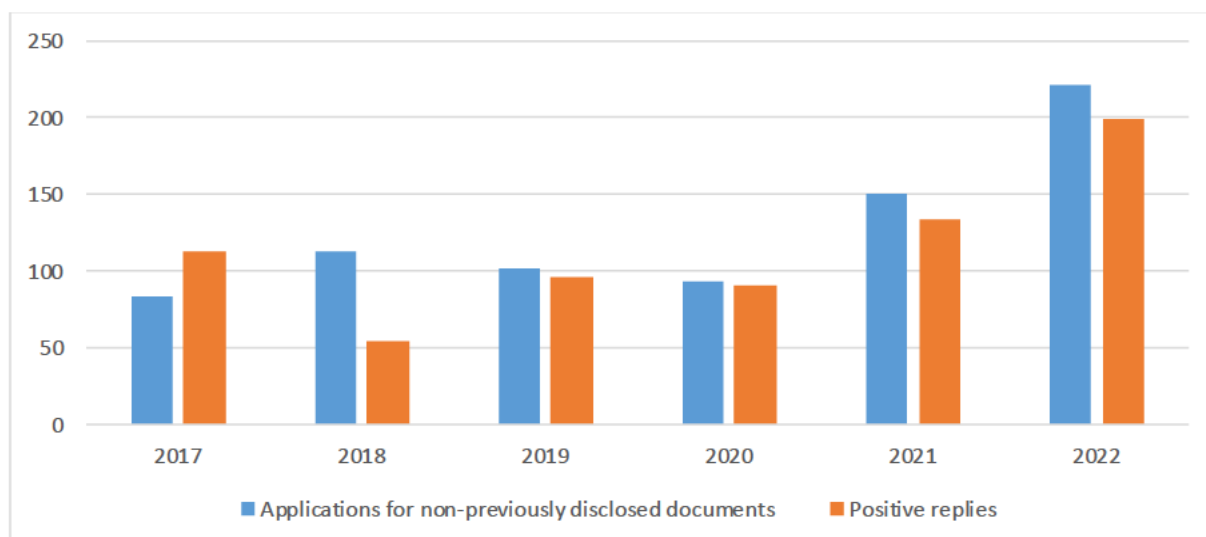
Joonis 3. **Taotluste ja positiivsete vastuste arv**

658st taotlusest oli 221 seotud dokumentidega, mida varem ei olnud üldsusele avaldatud. Neist 199 taotluse tulemusel avaldati dokumendid avalikus registris.

Enamik varem avalikustamata dokumente käsitlevaid taotlusi puudutasid komisjonide ja delegatsioonide dokumente (42%), haldusdokumente ja juhtorganite dokumente (38%) ning kolmepoolseid läbirääkimisi (8%).

Joonis 4. **Eelnevalt avalikustamata dokumentide juurdepääsu taotluste arv ja positiivsete vastuste arv**

2022.aastal registreeritud taotluste suhtes tehti Euroopa Parlamendi dokumentidele üldsuse juurdepääsu korda käsitleva juhatuse otsuse³ artikli 12 lõikele 3 tuginedes 90 esmaotsust. Neist 24 juhul keelduti juurdepääsu andmisest ja 66 juhul anti dokumendile osaline juurdepääs.

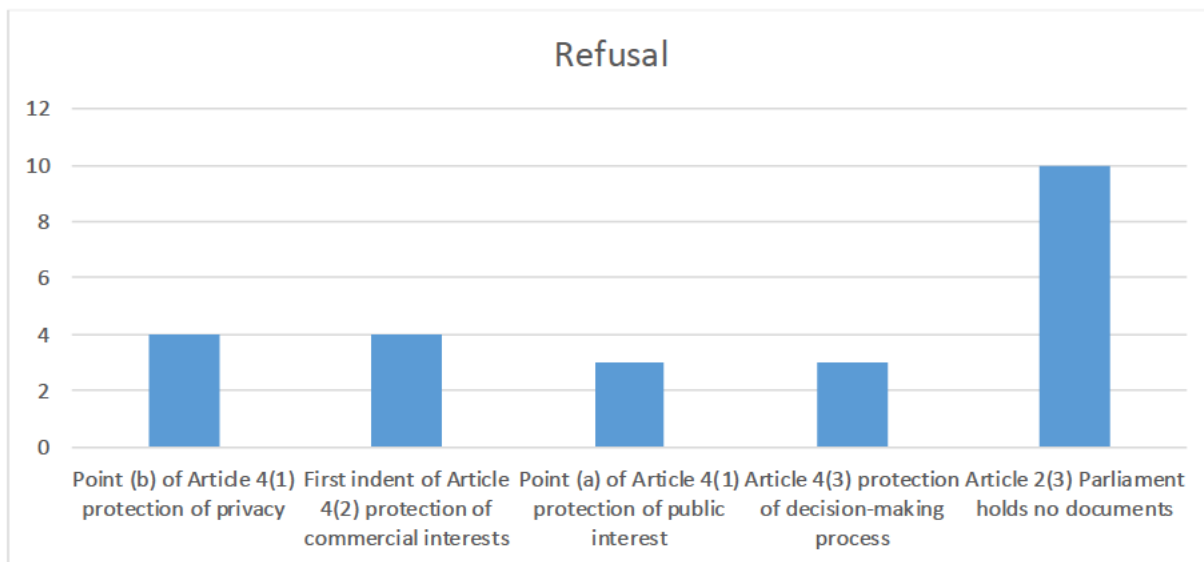
Üldsusele juurdepääsu andmisest keeldumise ja osalise juurdepääsu andmise otsused käsitlesid väga erinevaid teemasid ja dokumente. Kaheksa otsust puudutasid dokumente, mis võivad olla olemas parlamendiliikmete kabinettides, kuid mis ei ole parlamendi administratsiooni käsutuses, ning viis otsust puudutasid Euroopa Parlamendi liikmete kasutada olevaid hüvitisi. 72 otsust puudutasid haldusdokumente, millest 16 olid seotud parlamendi juhtorganite dokumentidega.

Kordustaotlusi oli üksteist⁴. Üheksal juhul kinnitas institutsioon oma esialgset seisukohta ja kahel juhul anti kordustaotluses soovitud teabele täielik juurdepääs.

Kümnel juhul oli juurdepääsu andmisest keeldumise põhjus asjaolu, et taotlusega sooviti juurdepääsu dokumentidele, mis ei olnud parlamendi käsutuses määruse (EÜ) nr 1049/2001 artikli 2 lõike 3 tähenduses. Muudel juhtudel tugineti otsustes mitmele erandile, eelkõige eraelu puutumatus ja isikupuutumatus kaitsel (*määruse (EÜ) nr 1049/2001 artikli 4 lõike 1 punkt b*), kolmandate isikute ärihuvide kaitsel (*määruse (EÜ) nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 esimene taane*), avaliku huvi kaitsel (*määruse (EÜ) nr 1049/2001 artikli 4 lõike 1 punkt a*) ja parlamendi otsustamisprotsessi kaitsel (*määruse (EÜ) nr 1049/2001 artikli 4 lõike 3*).

³ Juhatuse 28. novembri 2001. aasta otsus, mis käsitleb üldsuse juurdepääsu korda Euroopa Parlamendi dokumentidele (ELT C 216, 22.7.2011, lk 19).

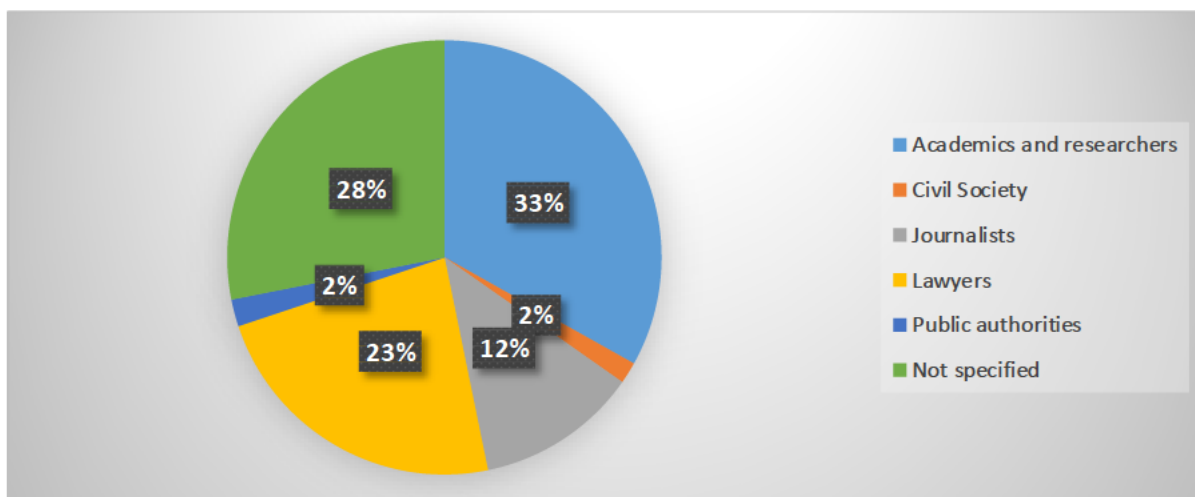
⁴ Osalise või täieliku keeldumise korral võib taotleja teha kordustaotluse, milles palub institutsioonil oma seisukoht läbi vaadata (*määruse (EÜ) nr 1049/2001 artikli 7 lõike 2*).

Kokkuvõttes oli parlamendi üldine positiivsete vastuste määr endiselt kõrge, st 96%, arvestades, et 90% positiivse vastuse saanud taotlustest käsitles dokumente, mis ei olnud varem üldsusele kättesaadavad.

C) Taotlejate esitatud taustteave⁵

Ka 2022. aastal moodustasid suurima osa haridus- ja teadustöötajad, st üle 33% taotlejatest kuulus sellesse kategooriasse. Neile järgnesid juristid, kes esitasid peaaegu 23% taotlustest. Ajakirjanikud moodustasid 2022. aastal 12% taotlejaist.

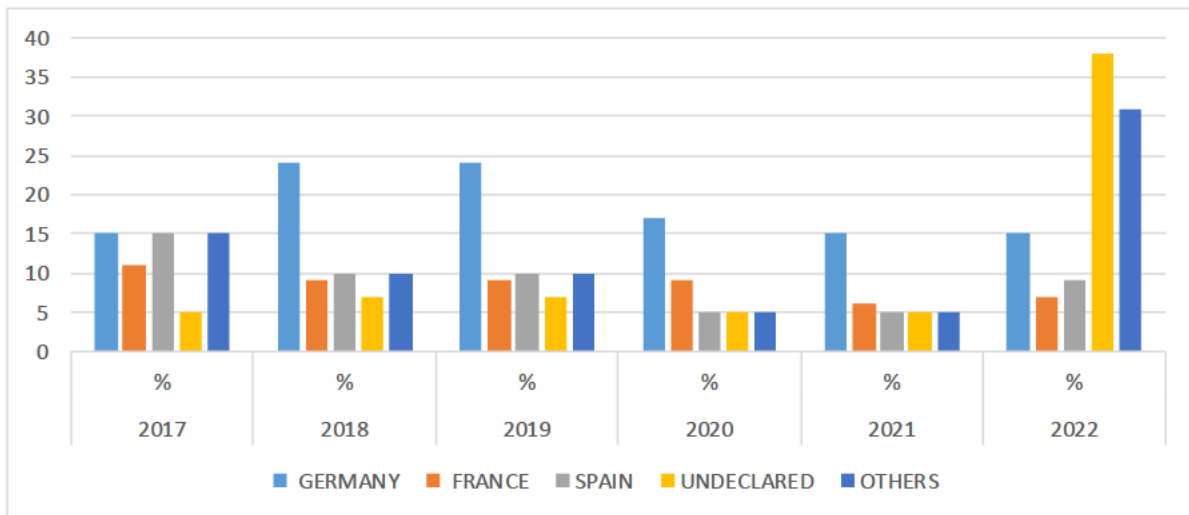

Parlamendile esitatud andmete põhjal on taotluste geograafiline jaotus liikmesriikide vahel muutunud. Taotleja elukohariiki ei nimetatud 38% taotlustes (märkimata), ligikaudu 15%

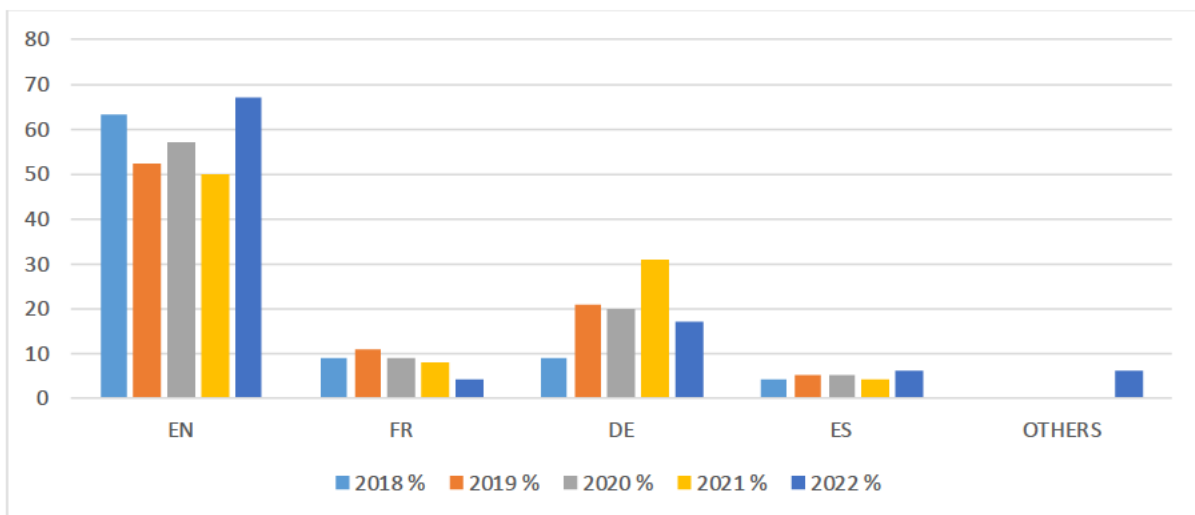
⁵ Andmeid taotlejate profiili kohta kogutakse teabe põhjal, mida taotlejad oma taotlustes esitavad. Kuna määrusega (EÜ) nr 1049/2001 ei nõuta, et taotlejad annaksid oma isiku kohta teavet, otsustab teatav arv taotlejaid oma tegevusala mitte avaldada. Seda eriti e-kirja teel esitatud taotluste puhul.

kõigist taotlustest oli taotlejate kinnitusel pärit Saksamaalt, 9% Hispaaniast, 7% Prantsusmaalt ja 31% muudest riikidest.

Joonis 7. **Geograafiline jaotus**

Joonis 8. **Keeleline jaotus**

Taotlusi tehti kõige sagedamini endiselt inglise keeles (67%), järgnesid saksa keel (17%), hispaania keel (6%) ja prantsuse keel (4%) ning muud keeled (6%).

II PEATÜKK

Suundumused ja konkreetsed probleemid

2022. aastal esitati viiendik (eelneval aastal kolmandik) taotlustest institutsioonidevaheliste seadusandlike läbirääkimistega seotud dokumentide kohta. Võttes arvesse, et 2021. aastal suurenes selliste taotluste arv kolm korda, jätkatakse sellega siiski pikaajalist suundumust. Juurdepääsu lobistidega kohtumisi ja parlamendiliikmete kulusid käsitlevatele dokumentidele ning parlamendi juhtorganite, eelkõige juhatuse dokumentidele sooviti väiksemas arvus taotlustes. Neid esitavad sageli ajakirjanikud.

A) Taotlused juurdepääsuks parlamendiliikmetega seotud dokumentidele

2022. aastal sai parlament 39 parlamendiliikmetega seotud taotlust. Neist kümnele anti negatiivne vastus, viis olid kordustaotlused ja 29-le anti positiivne vastus, sealhulgas neli juhtumit, mille puhul anti osaline juurdepääs. Nagu varasematelgi aastatel, puudutasid need taotlused peamiselt hüvitisi, mis parlamendiliikmetel on oma ametiülesannete täitmisel tekkivate kulude katmiseks, aga ka parlamendiliikmete kontakte lobistidega, eelkõige seoses parlamendiliikmete kohtumiste deklaratsioonidega.

Võrreldes eelmise aastaga suurenes märkimisväärselt nende taotluste arv, mis käsitlesid konkreetse seadusandliku menetlusega seotud lobitööd. Sellega seoses soovivad taotlejad sageli juurdepääsu kirjavahetusele ja teabele, mida parlamendiliikmed on saanud huvirühmade esindajatelt. Kuna aga lobistid võtavad parlamendiliikmetega tavaliselt ühendust otse, parlamendi administratsiooni kaasamata, ei saa parlament sageli tuvastada muid konkreetse lobitööga seotud dokumente kui parlamendiliikmete veebisaitidelt leitavad koosolekute deklaratsioonid ja vabatahtlik õigusloomeline jalajälg, milles on loetletud parlamendiväliste huvide esindajad ja mille raportöörid võivad oma raportitele lisada. Kuigi mõned taotlejad ei ole rahul sellega, et parlamendi administratsioon ei suuda võimaldada juurdepääsu parlamendiliikmete kabinettidele ja dokumentidele, on see otseselt tingitud parlamendiliikmete sõltumatusest ja vastutusest valijate ees.

Seoses parlamendiliikmete kulude ja tasuga on vähenenud selliste taotluste arv, mis võivad tekitada märkimisväärset halduskoormust ja käsitlevad suurt hulka kuludega seotud dokumente, nagu kviitungid, rongipiletid ja kulude katmise taotlused, kuid samal ajal on säilinud huvi teatavat liiki hüvitiste, eelkõige üldkulude hüvitise ja sellega seotud otsuseid tegevate organite vastu.

B) Taotlused juurdepääsuks parlamendi juhtorganitega seotud dokumentidele

Igal aastal esitatakse märkimisväärne arv taotlusi juhatuse või muude juhtorganite, näiteks esimeeste konverentsi dokumentide kohta. Paljudel juhtudel, näiteks Euroopa tasandi erakondade ja poliitiliste sihtasutuste iga-aastane rahastamine või hiljuti vastu võetud muudatused parlamendiliikmete põhimääruse rakendusmeetmetes, on taotletud dokumendid seotud asjaomase organi otsustega ja neile viidatakse vastava koosoleku protokollis, mis on avalikult kättesaadav. Sellega seoses avalikustati 2022. aastal osaliselt või

täielikult 73 juhatuse liikmetele adresseeritud teadet erakondade ja sihtasutuste rahastamise kohta.

Sellistel juhtudel võib tekkida vastuolu ühelt poolt taotletud dokumentide nähtavuse, teemade suhtelise tähtsuse ja sellega seotud läbipaistvuse vajaduse ning teiselt poolt vajaduse vahel, et parlamendi juhtorganid peavad saama avameelset ja igakülgset nõu ning sõltumatult kaaluma ja arutama tundlikke küsimusi ilma põhjendamatu välise surveta ja katseteta mõjutada nende otsuste tegemist. Sellest tulenevalt ja selleks, et saavutada asjakohane tasakaal, on hoolikas juhtumipõhine hindamine eriti oluline seoses taotlustega saada üldsuse juurdepääs parlamendi juhtorganite dokumentidele.

C) Taotlused juurdepääsuks kolmepoolsete läbirääkimistega seotud dokumentidele

Kuna viiendik kõigist taotlustest on seotud institutsioonidevaheliste seadusandlike läbirääkimiste dokumentidega, on avalik huvi õigusloome läbipaistvuse vastu jätkuvalt suur. Erinevalt varasematest aastatest, kui taotlused käsitlesid sagedamini vanemaid seadusandlike menetlusi, olid 2022. aastal paljud üldsuse juurdepääsu taotlused seotud hiljutiste või käimasolevate menetlustega. Mõnel juhul esitati taotlus isegi enne kolmepoolsete läbirääkimiste algust. See muutus oli kooskõlas sellega, et kolmepoolsete läbirääkimiste dokumente avaldati vähem ja et kodanikuühiskond esitas rohkem taotlusi kui akadeemilised ringkonnad. Sellest hoolimata näitab pidev taotluste esitamine ja suund pigem asutusesisestele ettevalmistavatele dokumentidele kui tavapärasele kolmepoolsete kohtumiste dokumentidele, et üldsuse juurdepääsu taotlustes kajastub tõenäoliselt ka edaspidi märkimisväärne avalik huvi seadusandlike menetluste vastu.

Kolmepoolsete läbirääkimiste dokumendid on tavaliselt mitmeveerulised tabelid, mis sisaldavad komisjoni, nõukogu ja parlamendi esialgseid läbirääkimiste seisukohti ning esialgselt kokku lepitud kompromisse ja märkusi läbirääkimiste edenemise kohta. Nagu varasematelgi aastatel, avalikustati ja avaldati kõik asjakohased kolmepoolsete läbirääkimiste dokumendid Euroopa Parlamendi avaliku dokumendiregistri⁶ kaudu, isegi kui mõnikord tehti seda alles pärast ulatuslikke konsultatsioone asjaomastes institutsioonides ja nende vahel.

Kuna kolmepoolsete läbirääkimiste mitmeveerulised tabelid koostatakse ühiselt, võib selliste dokumentidega tutvumise taotlust menetleval institutsioonil olla vaja konsulteerida kahe teise institutsiooniga, et teha kindlaks, kas tabeli saab avalikustada või kas selle või selle osade avaldamisest tuleb juurdepääsuõigusest tehtava erandi tõttu keelduda. 2022. aasta juunis asendati Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni teenistuste 2002. aasta algne vastastikuse mõistmise memorandum üldsuse dokumentidele juurdepääsu kohta ajakohastatud versiooniga, mis on juba parandanud üldsuse juurdepääsu taotluste põhjal tuvastatud dokumente käsitlevate konsultatsioonide kvaliteeti, eelkõige kolmepoolsete läbirääkimiste dokumentide taotluste kontekstis.

⁶ Asjakohased registriviited on koostatud menetluse numbril põhjal vormingus NEGO_CT(aaaa)xxxx, kus aaaa on aasta ja xxxx menetluse järjenumber.

III PEATÜKK

Euroopa Ombudsmanile või Euroopa Andmekaitseinspektorile esitatud kaebused ja kohtuasjad

Euroopa Ombudsmanile esitatud kaebused ja kohtuasjad, mis käsitlevad määruse (EÜ) nr 1049/2001 parlamendipoolset rakendamist, võivad anda parlamendi administratsioonile võimaluse dokumentidele juurdepääsu küsimustes kehtivaid tavaid viimistleda, sõltumata vastava menetluse tulemusest. Selles peatükis antakse ülevaade kaebustest, mida Euroopa Ombudsman ja Euroopa Andmekaitseinspektor 2022. aastal menetlesid, samuti kahest lõpetatud kohtuasjast ja ühest Üldkohtus pooleliolevast kohtuasjast.

A) *Euroopa Ombudsman*

Kaebus 1564/2022, parlamendiliikmete kirjavahetus

Kaebus puudutas taotlust üldsuse juurdepääsuks parlamendiliikme ja lobiorganisatsiooni vahelisele kirjavahetusele. Nagu selliste taotluste puhul sageli, ei suutnud parlament tuvastada ühtegi taotlusega seotud dokumenti ja teavitas sellest taotlejat. Kinnitavas otsuses selgitas parlament asjaolusid, mille alusel ta otsis taotluse kohaldamisalasse kuuluvaid dokumente, eelkõige seda, et parlamendi administratsioonil ei ole juurdepääsu parlamendiliikmete kabinettides hoitavatele dokumentidele. Euroopa Parlamendi kodukorra artikli 122 lõike 2 kohaselt ja arvestades selle praktilist rakendamist, saab parlament institutsioonina parlamendiliikmete dokumendid enda käsutusse alles pärast seda, kui need on esitatud peasekretariaadile.

Kaebuse esitaja vaidlustas parlamendi vastuse ja väitis sisuliselt, et läbipaistvusnõudeid ei tuleks kohaldada mitte ainult parlamendi kui institutsiooni, vaid ka sõltumatute poliitikutena tegutsevate parlamendiliikmete suhtes.

Euroopa Ombudsman menetleb praegu seda juhtumit.

B) *Kohtulik kontroll*

B.1) 2022. aastal lõpetatud kohtuasjad

Kohtuasi T-174/21, Agrofert vs. parlament

2021. aasta märtsis esitas Tšehhi äriühing Agrofert hagi, milles palus tühistada parlamendi otsuse keelata üldsuse juurdepääs dokumentidele, mis on seotud komisjoni auditiga Tšehhi Vabariigis kehtivate juhtimis- ja kontrollisüsteemide kohta, et vältida huvide konflikte määruse (EL) nr 1303/2013 alusel. Parlamendi otsus võeti vastu tihedas koostöös komisjoniga ja seda põhjendati asjaoluga, et üldsusele juurdepääsu võimaldamine Tšehhi Vabariigi võimalike liidu õiguse rikkumistega seotud dokumentidele õonestaks komisjoni uurimise kaitse eesmärki.

Hageja väite kohaselt ei suutnud parlament tõendada, et antud juhul kujutaks nendele dokumentidele juurdepääsu võimaldamine endast konkreetset ja tegelikku ohtu

uurimisele, ning jättis samal ajal täielikult arvesse võtmata ülekaaluka üldise huvi taotletud dokumentide avalikustamiseks.

28. septembril 2022 otsustas Üldkohus, et kuna komisjoni uurimine oli sel ajal pooleli, oli parlamendi keeldumine põhjendatud.

Kohtuasi T-421/17 (apellatsioonkaebus C-761/18 P), Leino-Sandberg vs. parlament

2017. aasta juulis esitas ELi õiguse professor tühistamishagi parlamendi otsuse peale, millega keelduti andmast juurdepääs parlamendi 8. juuli 2015. aasta otsusele, millega anti kolmepoolsete läbirääkimistega seotud dokumentidele osaline juurdepääs põhjusel, et viimati mainitud otsusele juurdepääsu andmine oleks õõnestanud käimasolevat kohtumenetlust kohtuasjas T-540/15: De Capitani vs. Parlament, milles see otsus vaidlustati.

2018. aastal otsustas Üldkohus, et kõnealuses kohtuasjas on hagi ese ära langenud tulenevalt asjaolust, et hageja sai lõpuks juurdepääsu nõutud dokumendile (isegi kui see juurdepääs saadi kolmanda isiku poolse avalikustamisega), mistõttu ei ole hagejal enam põhjendatud huvi asja lahendamise vastu. Hageja esitas selle kohtumääruse peale appellatsioonkaebuse Euroopa Kohtule, väites, et mõlema järelduse puhul on rikutud õigusnorme.

2021. aasta jaanuaris tühistas Euroopa Kohus vaidlustatud kohtumääruse ja suunas asja tagasi Üldkohtusse. Nimelt nõustus Euroopa Kohus appellatsioonkaebuse väitega, milles hageja leidis, et hagi ese ei ole ära langenud. Euroopa Kohus leidis, et kuna hageja sai tutvuda üksnes kolmanda isiku avalikustatud vaidlusaluse dokumendiga ja parlament jätkuvalt keeldus taotletud dokumendile juurdepääsu andmisest, siis ei saa asuda seisukohale, et hageja sai selle dokumendiga tutvuda määruse (EL) nr 1049/2001 tähenduses, ega järeldada, et tal on kadunud huvi nõuda vaidlusaluse otsuse tühistamist.

28. septembril 2022 otsustas Üldkohus, et üldsuse juurdepääs kinnitavale otsusele ei saa kahjustada poolte võrdsuse põhimõtet, ning tühistas parlamendi otsuse juurdepääsu keelamise kohta. Seetõttu pidi parlament tegema taotleja kordustaotluse kohta uue otsuse, mida ta tegi 9. jaanuaril 2023 ja mis võimaldas taotletud dokumendiga tutvuda.

B.2) Uued kohtuasjad

Kohtuasi T-375/22, Izuzquiza jt vs. parlament

2021. aasta detsembris taotlesid läbipaistvusaktivistid üldsuse juurdepääsu kõigile dokumentidele, mis on seotud kõigi teatavale parlamendiliikmele määratud hüvitistega viie kuu jooksul. Parlament keeldus võimaldamast juurdepääsu asjakohastele dokumentidele, kuna taotlejad ei näidanud selgelt konkreetset avalikes huvides olevat eesmärki, mis nõuaks seonduvate isikuandmete edastamist.

Nimelt ei saanud taotlejate esitatud eesmärgid, st vajadus paremini mõista ja jälgida asjaomasele parlamendiliikmele tehtud makseid, kaaluda üles parlamendiliikme õigust eraelu puutumatusse, arvestades, et põhjalik teave parlamendiliikmete tasu ja hüvitiste kohta on avalikult kättesaadav ning et parlamendiliikmete rahalisi ja sotsiaalseid õigusi kehtestavate normide nõuetekohase rakendamise jälgimiseks on kehtestatud sise- ja väliskontrollid.

Kohtuasja menetlus on Üldkohtus pooleli.

C) Euroopa Andmekaitseinspektor

Kaebus C 2021–0807, isikuandmete avaldamine

16. märtsil 2022 palus Euroopa Andmekaitseinspektor parlamendil esitada märkused andmesubjekti kaebuse kohta, mis on seotud kutsega osaleda parlamendikomisjoni avalikul koosolekul (juhtum C 2021–0807). Kutse, mis avaldati 2021. aasta märtsis pärast üldsuse juurdepääsu taotlust, sisaldas andmesubjekti nime ja töökoha e-posti aadressi, mille avaldamisega andmesubjekt nõus ei ole. Parlament esitas 2022. aasta mais saadetud vastuses oma seisukoha, et võttes arvesse tema kohustust tagada üldsusele täielik juurdepääs dokumentidele juhtudel, kui avalikustamise suhtes ei kohaldata erandit, ei ole andmetega seotud rikkumist toimunud, kuna kõnealused isikuandmed olid seotud kas andmesubjekti avaliku osalemisega mõne parlamendikomisjoni tegevuses või muul viisil juba avalikult kättesaadavad.

Euroopa Andmekaitseinspektor menetleb praegu seda juhtumit.

Lõppmärkused

Taotluste arv on viimastel aastatel hoogsalt kasvanud. Olenemata sellest, kas see on tingitud suuremast huvist parlamendi tegevuse vastu või pigem suuremast ootusest selle tegevuse läbipaistvuse suhtes, on üldsuse suurem osalemine tervitatav areng, kuna parlament on institutsioonina pühendunud väärtustele, mis on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artikli 10 lõikes 3, nimelt et „igal kodanikul on õigus osaleda liidu demokraatias“ ning „otsuseid tehakse nii avalikult ja nii kodanikulähedaselt kui võimalik“.